

למטייל

שתפתח לוי שביילי השכל עד שאכנס בחדרי התורה הקדושה ואזכה לבנם ולטייל בתורתך הקדושה מחדר לחדר ומפליטין מפליטין ומחיבב לחיבב ומכית לעליה ומעליה לעליה

גליון מס'

26

ויקהל - פקודי תשפ"ד

תורה

נו

ליקרימ קמא

גליון דו שבועי למטיילים בתורת רביה"ק בסדר התורה הזמנית

חיים של תורה

נקודות לחיים מ'התורה הזמנית'

עבודות פשוטות

נחל נובע

בכל תורה אותה נלמד בליקוטי מוהר"ן, השער שדרכו נוכל להיכנס אליה נמצא דווקא בעבודות הפשוטות והמעשיות שכתובות בה במפורש ואותם אני יכולים להבין מהרגע הראשון בו אנו נפגשים עם התורה. הדרך שבה התורה התחילה לנבוע ולהריק מים חיים וחדשים, נמצאת בצורה ייחודית בתוך הפעולות המעשיות שאנו לומדים ומקיימים מיד.

התורה של רבינו היא נחל נובע מקור חכמה, הנחל הזה שכבר מאות שנים זורם ומפכה בעוז, מאיר את העולם, נלחם בטומאה ובחושך, מטהר ומצחצח, וממשיך גם בימים אלו להשפיע עוד ועוד חדשות. המיוחד בו הוא, שהוא ישן עתיק ושומר על טהרתו אך ממשיך להיות שייך לכל תקופה, אקטואלי לכל המתרחש, ויותר מהכול גם מלא רוח נבואה - צופה פני עתיד ומצייר את הגאולה העתידה בתיאורים מוחשיים.

אך עלינו, דווקא עלינו האחרונים והקטנים, החלשים העייפים והמבולבלים, הוטלה המשימה החשובה ביותר. צריכים אנו לעמוד ליד הנחל להטות כתף, להרים דלים מלאים, ולהשקות את כל העולם כולו.

לשם כך אנו צריכים להיות גיבורים. כן, גיבורים מסוג מיוחד.

גיבורי כוח

כתוב בפסוק "גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו", בפסוק הזה מבואר הסוד של קבלת התורה, שעם ישראל הקדימו ואמרו "נעשה" ואחר כך "ונשמע". עצם הרעיון של הקדמת נעשה לנשמע זהו מעשה 'גבורה' ולכן הפסוק אומר 'גיבורי כוח עושי דברו לשמוע בקול דברו'.

מהי הגבורה בכך? הרי לכאורה זה לא הגיוני לעשות משהו שלא שמעת קודם לכן איך עושים אותו?

הפירוש הוא כך: 'לשמע' הכוונה היא להבין ולהשיג את עומק הדבר, כמו שכתוב בפסוק 'ונתת לעבדך לב שומע' ומפרש רש"י 'לב מבין'. והגבורה של עם ישראל הייתה שהם התמסרו לקיים בכל

הכח את מה שידעו שצריכים לעשות, אפילו שהם עוד לא הבינו וירדו עד לעומק השגת מהות ועמקות המצוות.

עם ישראל הבין מרחוק שקבלת התורה לא תלויה בהבנה של התורה והמצוות, אלא דווקא בעשיה הפשוטה שלהם שנובעת מהאמון המלא שהם נותנים בתורה, כי היא זו שתוביל אותם אחר כך גם להבין את אותם דברים שכעת הם רק עושים - עד תכליתם. ואם הם ירצו קודם להבין ורק אחר כך לעשות, יהיה זה המכשול הגדול ביותר המונע מלהבין ולהשיג את התורה.

עם ישראל הבין מרחוק שקבלת התורה לא תלויה בהבנה של התורה והמצוות אלא דווקא בעשיה הפשוטה שלהם שנובעת מהאמון המלא שהם נותנים בתורה, כי היא זו שתוביל אותם אחר כך גם להבין את אותם דברים שכעת הם רק עושים - עד תכליתם

בתורה י"ט [ח"א] רבינו מגלה שהדרך של הצדיקים להשגת התורות שגילו, כל ההשגות הנוראות שאין לנו יכולת אפילו להבין עד היכן הדברים מגיעים, היא גם בצורה הזו. כל החידושים הללו ירדו לעולם רק בדרך הזו, הצדיקים מסרו את נפשם לקיים את אותם דברים שאחר כך הם גילו עליהם תורה, דהיינו שאותם דברים שכתובים בתורתם כעצות פשוטות ועובדות דקדושה, הם היו המעשים הטובים שקיימו הצדיקים במסירות נפש, עד שהתגלה להם בזכות זה העומק הנסתר של אותה עובדה דקדושה עם כל פארותיה וענייניה בשלמות.

כלים לאור

אין ספק שזהו יסוד רחב מאוד שמשליך על הרבה מישורים, אך אנו עיקר הלימוד שלנו מהדברים הוא לקיים אותם בפשיטות ותמימות. בבואנו להיכנס לתוך תורה חדשה, ללמוד ולקיים, אנו רוצים להבין את עומק התורה, ובכדי להבין את

עומק התורה אנו צריכים לבנות כלים שבתוכם ייכנס האור, הכלים האלו הם קיום התורה בפשיטות גמורה.

והמסלול הזה של גיבורי הכוח, שב וחוזר על עצמו כמו מעגל, בתחילה מקיימים בפשיטות, ומתוך כך מבינים יותר לעומק את מה שמקיימים, וזה גורר את הקיום של אותם הדברים בבחינה יותר עמוקה ומשובחת, ואזי מעמיקים את ההשגה יותר, וחוזר חלילה בלי גבול.

הנביעה שתפרוץ מכוח העשייה הפשוטה, הרוח החדשה שתנשב, תיתן לנו את דעת הלימודים והכלים, להמשיך את תיקוני התורה ולהאיר על פני תבל את רפואת העצות ואת התענוגים הרוחניים האמיתיים שנמצאים לכל מי שרק יבקש.

לימוד אנחה ומקווה

לסיום ולסיכום, נציין כמה עבודות פשוטות מתוך התורה הנלמדת, שבאמת הינן כלל לא פשוטות אלא רק נקראים כך בייחס להשגה הנפלאה שנמצאת בתוכם. עצות אלו, יכול כל אחד להתחיל ולקיים מיומו הראשון בהליכה עם התורה.

א] לימוד התורה בדיבור ובקול; רבינו מבאר שכוחה של התורה להמשיך את חי החיים [-השי"ת] במידה ובמצמום, הוא רק מתי שכלומדים אותה מוציאים את הדיבור בפה ולא מסתפקים ברפרוף עם העיניים או בהתעמקות מחשבתית, כמו שמבואר בגמרא על הפסוק 'כי חיים הם למוציאיהם' שעיקר ברכת החיים היא למוציאיהם בפה בקול ולא בלחש. ב] עסק התורה מביא לגילוי התורה הנסתרת בכל סוגי ההסתרות, ולתוכחה עקיפה אצל כל מי שצריכים להוכיחו ולהזהירו על עבודת ה'. ג] אנחה אמיתית והרמת הידיים לשמים; כוחה של האנחה להמשיך רוח חיים בכל הגוף ובכל האיברים, להציל את האדם מכבדות וזקנה, ולרפאות כל אחד מחולי רוחני וגשמי. ד] טבילת מקווה; כוחה של טבילת המקווה להציל מכל הצרות, לטהר מכל הטומאות ולהושיע מכל העוונות. כמו כן טבילת המקווה ממשיכה פריסה, מצילה מכעס ומחלוקת, ובזכותה זוכה האדם לעורר אנשים לעבודת ה'.

יו"ל ע"י רשת הכוללים ליקוטי מוהר"ן שע"י ארגון 'לטייל בתורתו' ע"ר 580769313

קו לסלסל בתורתו | טעמו וראו כי טוב ה' 04-627-73-13

דוא"ל: LB046277313@gmail.com

תורה זו נפתחת בפסוק מעניינו של חג השבועות הנמצא בפרשת המועדים בכפרשת פנחס. בחג זה מתחילים להקריב קרבנות ומנחות מהתבואה החדשה של אותה השנה, ולכן הוא נקרא 'יום הביכורים'.

למרות שתורה זו נאמרה בחג השבועות (תקס"ה), הנושאים המדוברים בתורה מקיפים פרק זמן גדול במעגל השנה, ועוסקים בהתליך ארוך שתחילתו בימי הפורים הקדושים, עובר דרך חג הפסח שהוא חג החירות, ממשיך לנוע בימי הספירה וההכנה למתן תורה, עד לחג השבועות וכל ענייניו.

במבט ראשון אנו עולמים לטעות ולחשוב, שאין קשר חזק ואיתן בין כל קטע במאמר לכל הנושאים השונים המובאים באותו מאמר, אך באמת, כפי שיבואר להלן [בעיקר בהערות] אנו נשתדל אי"ה להצביע על אותם נקודות של קשר היוצרות חיבור ומארג שלם בין כל חלקי התורה למקשה אחת.

*

דרכו הקדושה של רבינו, לפתוח את התורה בפסוק או מאמר חז"ל, ורק בסוף התורה אחרי שמקדים ומציע את כל ההשגות והעצות של התורה, הוא מלביש ומסמיק את כל אותם השגות בתוך הפסוק שאינו נפתחה התורה.

"וביום הביכורים, בקריבכם מנחה קדשה לה' בשבועותיכם, מקרא קודש יהיה לכם, כל מלאכת עבודה לא תעשו" (במדבר כ"ה).

כל אחד מישראל יש מלכות וממשלה

א כי יש בתוך כל אחד מישראל אפילו הרחוקים והקטנים מאוד **בחינת מלכות** דהיינו ממשלה ושררה על אחרים או על עצמו. וכל אחד **לפי בחינתו** גדולת או קטנות מדרגתו, **כן יש לו בחינות מלכות** קטנה או גדולה. וכדוגמא לכך מביא רבינו שלושה מדרגות בולטות: **יש אחד שמלכותו באה לידי ביטוי בכך שהוא שוֹרר בְּביתו** ושם הוא מנהיג ומושל על אשתו וילדיו, **ויש אחד שמלכותו יותר גדולה מהנהגת הבית** ובאה לידי ביטוי בכך שהוא מוֹשֵׁל בְּיִתְוֹתָּהּ על אנשים שהוא מעסיק או סורים למשמעתו, **וכן יש אחד שהוא מוֹשֵׁל עַל כָּל הַעוֹלָם** כמו מלכים גדולים שמשלו על כל העולם, **ובודאי שיש בין אלו המדרגות עוד רבבות מדרגות כל אחד לפי בחינת המלכות שיש לו, כבחינות מה שהיה אצל משה רבינו בהנהגתו את עם ישראל, שעשה בעצת חותנו יתרו כמה וכמה מעמדות תחת "שרי אֲלֵפִים, וְשָׂרֵי מֵאוֹת, וְשָׂרֵי חֲמִשָּׁים, וְשָׂרֵי עֶשְׂרֹת" (שמות י"ח)** שהם היו שופטים את העם, כל אחד לפי מדרגת המלכות שהייתה לו.

המלכות היא באתגליא ובאתכסיא

ובחינות המלכות האת שיש בכל אחד שהיא מלכות מיוחדת שמתחלקת למדרגות רבות, היא נמצאת בשני רבדים: באתגליא ובאתכסיא רובד אחד של מלכות

גלויה ונראית לעין, ורובד שני של מלכות שמכוסה ונסתרת מעיני העולם.

וביאור המלכות **באתגליא** - היינו המְּשַׁלְּחָה שמושל ומנהיג בכוח ושררה על אחרים. **לכאמור לעיל יש מלכות כזו לכל אחד לפי בחינתו, שרואים שהוא מוֹשֵׁל עַל אֵלֵי הָאֲנָשִׁים באתגליא על ידי כוח השררה שלו, כפי בחינת המלכות שיש לו כל אחד לפי מדרגת כוחו ושררתו כפי"ו.**

וביאור עניין המלכות **באתכסיא** הוא, כי גם מלבד המלכות הגלויה, יש לכל אחד לפי בחינתו המכוסה, **בחינת מלכות באתכסיא** שהוא מולך על אנשים מבלי שיראו זאת כלל, **דהיינו שאף שבאתגליא נראה לעין הרגילה שאין לו שום מְּשַׁלְּחָה הנהגה ושררה בכוח על אֵלֵי הָאֲנָשִׁים שהרי רואים שהם נתונים למרות עצמם או למלכותם של אחרים, עם כל זה, באתכסיא ובהעלם גדול שאינו נראה לעין כלל, הוא מוֹשֵׁל עַל אֵלֵי הָאֲנָשִׁים ואפילו אם הם חולקים עליו ונראים כמושלים עליו בעצמו, כי באמת מצד נשמתם הם תחתיו תחת מלכות נשמתו, ונכניעים תחתיו כמו המושל שאלו שתחתיו נכניעים אליו.**

וגם בזאת הבחינה של המלכות שבאתכסיא יש את החלוקה של מדרגות המלכות השונות, והיא שייכת לכל אחד לפי בחינתו, בבחינת "שרי אֲלֵפִים, וְשָׂרֵי מֵאוֹת וכו'".

הצדיק הגדול מושל על כל העולם באתכסיא

ויש צדיק אחד שלמרות שבאתגליא אין לו שום מְּשַׁלְּחָה על אף אחד ממש, כי אינו מולך כלל באופן של ממשלה ושררה, ואף על פי כן למרות שבגלוי אין לו שום ממשלה, יש פער עצום בין ממשלתו הגלויה למלכותו הנסתרת, כי באתכסיא ובהעלם גדול הוא באמת מוֹשֵׁל עַל כָּל אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם, ואפילו על כל צדיקי הדור שיש להם לכאורה מלכות משל עצמם, באמת הוא מושל גם עליהם, כי מצד הנשמה כל נשמותיהם של צדיקי הדור וכל הדור שכפוף תחת ממשלתם, הם כוללים תחת ממשלתו ומוֹשְׁלָתוֹ של נשמת הצדיק הגדול, וכולם נכניעים וכפופים אליו ולתורתו, רק שהדבר הזה שהוא מושל באתכסיא הוא בהעלם גדול ואינו נראה כלל לעיני העולם, בבחינות מה שכתוב על מלכות ה', שלמרות שהגויים מקטירים לאיליים שלהם ולא עובדים אותו יתברך, מכל מקום **(מלאכי א') **"בכל מקום מוקבר ומגושף שמי", שכן אף שהם עובדים עבודת אלילים ובכך הם ממאנים במלכות ה', על כל זה, במבט גבוה ובהעלם גדול, הרי שבאמת הם כוללים נכניעים אליו ויתברך ועובדים אותו יתברך, רק שהוא בהעלם גדול שהרי זה נעשה דרך עבודת אלילים. וכמו כן אצל מלכותו וממשלתו הצדיק הגדול, קיימת זאת הבחינה של מלכות באתכסיא והוא מושל על כל הדור, שכן אף שבאתגליא אין לו שום מְּשַׁלְּחָה על אף אחד, ואדרבה נראה לעינים כאילו הם ממאנים להכיר במלכותו כעין מה שראינו****

אצל עבודת האיללים¹⁰, עם כל זה, בהעלם גדול, הוא מוֹשֵׁל עֲלֵיהֶם, והם כוללים תחתיו ונכניעים אליו מצד נשמתם.

לסיכום: לכל אחד מישראל יש מלכות באתגליא ובאתכסיא. ויש בזה הרבה מדרגות. כמו כן יכול להיות פער והפרש בין המלכות באתגליא למלכות באתכסיא, עד שיש צדיק שאין לו שום ממשלה באתגליא אבל באתכסיא הוא מושל על כל הצדיקים ועל כל הדור.

השימוש הראוי במלכות - דרוו וחירות

ב עתה מבאר כיצד צריך כל אחד להשתמש עם מלכותו כראוי:

וכריף כל אחד שיש לו מלכות באתגליא או באתכסיא, לבלי להשתמש עם בחינות המלכות שיש לו בהנאותו ויצרכו כגון להרבות לו ממון¹¹, שלא תהיה בחינות המלכות אצלו דהיינו שכוח המלכות והממשלה שיש לו, לא תתפס על ידו כמו עבד שעשוי למלאות את תאוותו ואת צרכיו השונים, רק שתהיה בחינת המלכות שיש לו בבחינת בן חורין שהמלכות בעצמה תהיה משוחררת מכל יזקה ותועלת אליו, בבחינת (קהלת י') **"אשרי ארין שמיִלְכָּה בן חורין" והביאור בזה אינו רק שהמלך עצמו יהיה בן חורין, אלא גם שִׁכּוּחַ המלכות יהיה אצלו - כל אחד לפי בחינת המלכות שיש לו **"בן חורין"**, דהיינו לבלי להשתמש בו בהנאותו ואפילו הנאה מעצם המלוכה והשררה היא פסולה¹².**

כל המלכות בשביל לקרב ולהוכיח

וזה בחינת 'מִרְדְּכָי'¹³ היהודי, ששמו מורה¹⁴ על בחינת "מר דרוו", (חזקוני קט"ז): **"שהקרות שהייתה אצלו כלפי אלו שהיו כפופים אליו, היינו המלכות" (הקיימת גם בכל אחד) יש לה דרוו וחירות בבחינת מר דרוו, שלא להשתמש בה בהנאותו ויצרכו, כי אם להשם יתברך, שרק כאשר יש תועלת בכוח מלכותו למלכות ה' בבחינות (עובדיה א) **"ויהיה לה' המלוכה" אז מותר ואף צריך להשתמש בכל כוחות המלכות שיש לו, דהיינו להשתמש עם המלכות לעבודת השם יתברך, דהיינו להחזיר ולהוכיח את כל הנשמות שנכניעים אליו במה שהם צריכים לשמוע בקול ה' ולעשות את מצוותיו. וזה נוהג אצל כל אחד ואחד לפי בחינות המלכות שיש לו באתגליא ובאתכסיא, הן אם הוא מוֹשֵׁל בְּביתו, כריף להחזיר ולהוכיח את בני ביתו שישמשו בכל כוחם לעבודת ה' יתברך, ואם יש לו מְּשַׁלְּחָה יוֹתֵר, מוֹשֵׁל עֲלֵי הַחֹדֶר יוֹתֵר ויוֹתֵר אֲנָשִׁים ולקרבם לעבודתו יתברך, כל אחד לפי בחינת המלכות שיש לו¹⁵.****

לסיכום: לכל אחד יש מלכות באתגליא ובאתכסיא. אך צריך להיזהר להשתמש עם המלכות כראוי, באופן שהמלכות תהיה בת חורין ולא לתועלת עצמו, אלא רק בשביל השי"ת, דהיינו להשתמש במלכות בכדי להזכיר ולהוכיח ולקרב את כל מי שאפשר לעבודת ה'.

הערות והרחבות

- שהרי יש לכל צדיק כמה נשמות שהם תחתיו והם בבחינת השרים המובאים לעיל, שרי אלפים ושירי מאות וכו'.
- כמבואר בהמשך המאמר שיעקר הממשלה באתכסיא היא על ידי סתרי התורה שמגלה.
- ענין לעיל הערה 6. וצ"ע מה כוונתו הקדושה כשמדמה את עבודת האיללים שבאמת עובדים את ה' למלכות הצדיקים שבאמת כולם כפופים למלכות באתכסיא של הצדיק הגדול.
- זהו אחד מהפירושים שיוצאים מתוך קשרי התורה, אכן בוודאי שיש בזה עוד הרבה פירושים.
- ויש לעיין כיצד יתישב פשט הפסוק עם ביאור רבינו באופן שיעלו בקנה אחד על פי קשרי התורה, עד שהפשט יוסיף ויבאר את מה שלא הבאר בביאור הדרש [ענין בכלל ה"א].
- מדוקדק מתוך החילוק שיש בין הלשון "להנאתך" ללשון "לצרכך".
- בהמשך התורה מבואר באריכות על עניין מרדכי היהודי, ויש לבאר מתוך קשרי המאמר כיצד כל הבחינות המבוארות לקמן קשורות עם כך שמלכותו היא בבחינת דרוו וחירות.
- ויש לקשר את כל זה למעשיו של מרדכי היהודי המובאים במגילת אסתר, שהיה עסוק להזכיר ולהוכיח את כל הכפופים אליו באתגליא ובאתכסיא.

- יש לעיין (וביחוד לפי הכלל השלישי) מדוע רבינו הביא דווקא ג' מדרגות אלו, והאם הם מקבילות לג' מדרגות אחרות המובאות בהמשך התורה בעניין ה'נשים'.
- לשון זו לקוחה ממגילת אסתר בנוגע לעצת המן שנכתבה באגרות הראשונות אל כל העמים וראה לקשר כל זה לכל חלקי המאמר ודוק.
- באתגליא ובגשמיות היו כמה מלכים שמלכו על כל העולם, רובם מצד אומות העולם, דהיינו מלכות שאינה של ישראל, ואחת מהם היא מלכות אחשוורוש הקשורה לכל ענייני התורה.
- יש לעיין האם שייך שיש שמוֹלך באתגליא על חבירו אבל באתכסיא הוא בדיוק להיפך, שחבירו מושל עליו.
- פירוש זה אינו מוכרח, אך באמת יש לעיין מה ההבדל בין מלכות וממשלה, מדוע פעמים כתוב בלשון הזו ופעמים בלשון הזו, ואנו נקטנו כדברי חלק מהמפרשים שכך מבארים את החילוק בין לשונות אלו.
- וכמו שמבואר מתוך המשך התורה בעניין המחלוקת עיין שם.
- ועיין בחי' מוהר"ן אות כ"ד שם משמע שיש לו ממשלה על אנשיו, וצ"ע שהרי אין זה דומה למה שכתב כאן שאין לו שום ממשלה.

להבין שאנחנו לא מבינים

בשלב זה בו רובינו פוגשים עדיין רק את חלק הפשט שבדברי רבינו ושלב החידושים והעיונים עוד טרם נראה באופן, אמרנו להביא את דבריו של מוהרנ"ת על הפירוש הפשוט של דברי רבינו, כיצד יש להתייחס אליהם ומאי הדרך הנכונה לגשת אליהם וללמוד אותם כראוי.

זהו לשון ראב"ן בהקדמתו לספר 'ביאור הליקוטים':

וראה תראה מצירופי דברי מוהרנ"ת ז"ל [בהקדמת ליקוטי מוהר"ן ח"א והקדמת ליקוטי מוהר"ן תניא], אשר הרבה להורות ולרמז שגם פירוש הפשוט שבדבריו קשה להבין אם לא ביגיעה ועיון, ולהבין דבר מתוך דבר ולחזור בכל פעם לאחוריו, להבין ולהשכיל אחרית דבר מראשיתו וראשיתו מאחריתו, כולו קשור ומחובר וניערך סופו בתחילתו ותחילתו בסופו וכן באמצעיו וצדדיו.

רבים מאיתנו חושבים שבתקופה הראשונה של לימוד התורה צריך להשליך את השכל לחלוטין ולא לעשות בו שימוש כלל. זהו נכון מצד אחד, שכן ישנה מעלה גדולה בהכרת מבנה השלד של התורה כפי שהוא ללא הוספות פלפולים וחידושים, ולזה מועילה מאוד השינון והחזרה על התורה בפשיטות ובתמימות בלי לחפש יותר מידי את החידושים והעיונים.

אולם יחד עם זאת בצורה כזו אנו עלולים לפספס הזדמנות נדירה שיתכן ולא תחזור. דווקא בשלב הראשוני של לימוד התורה, שלב שהוא כה בוסרי וחסר יציבות ובהירות בתורה, דווקא אז יותר קל למוח שלנו להבין את הנקודה החשובה המתבארת בדברי מוהרנ"ת המובאים לעיל: שגם פירוש הפשוט שבדבריו קשה להבין אם לא ביגיעה ועיון.

בשלב הזה שבו כלולו נמצאים עכשיו, המח שלנו בודק את הכל מהתחלה, הוא לא מגיע עם שום הקדמה ולא מקבל שום דבר כמובן מאליו. וכאן נדרש מאיתנו להלך בין הטיפות ולנשוא את ההפכים [שבאמת אין ביניהם שום סתירה]: מצד אחד ללמוד את התורה בתמימות ובפשיטות גמורה, בלי לנסות לדחוק את השעה ולחדש חידושים ומהלכים, ומצד שני לאפשר למח שלנו לזהות באותם רגעים ממש איך שבאמת אי אפשר בשום אופן ללמוד את הדברים של רבינו ולהבין אותם בפשיטות אם לא ביגיעה ועיון.

הפעולה הזו, היא זו שבונה במוחנו את ההקדמה החשובה ביותר שנצרכת לכל מי שרצה ללמוד ליקוטי מוהר"ן בעיון [היא עוד תשמש אותנו בהמשך הדרך בעזרת השם]: הכח לשלב בין מה שאנחנו מבינים למה שאנחנו לא מבינים, וגם להכיר בכך שהגם שבסופו של דבר רבינו יראה לי היכן השכל שלי טועה ואלו תפיסות אני צריך להשליך מעצמי [שכל עצמו], אבל באמת רק הפעולה הזו של הבאת שכל עצמו אל הצדיק ואל תורתו מתוך הכרה ומוודעות לאותו שכל, היא זו שתעניק לנו את היכולת לזהות את השכל עצמו ולהשליכו מאיתנו לגמרי.

שאלה:

זהו זמן רב שאני עומד מבחוץ ורואה כיצד כולם מצטרפים ללימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון והליכה עם תורה. תמיד קצת קינאתי ובעיקר פחדתי להתחיל, אבל עכשיו עם תחילת תורה נ"ו החלטתי שגם אני מצטרף. זה הצעד הראשון שלי ומאן והלאה הייתי מבקש כמה עצות פרקטיות לחודש הראשון.

תשובה:

ברוך הבא, אשריך שזכית! ומובטח לך שאם תתעקש ותמשיך לדפוק על הדלת של רבינו לא תתחרט. רבינו הקדוש בוודאי שמח עם כל אחד שמתחדש בלימוד תורתו, והבא ליטרה מסייעין לו. אתה בא להיטרה במקוהו של רבינו, בתוך הנהר שמתהר ומזוכך מכל הכתמים, ובעזרת ה' תהיה לך סייעתא דשמיא מרובה.

אבל, וכאן מגיע 'אבל' גדול וחשוב. רבינו מדגיש [בתורה ו' ח"א] שעיקר הסייע שמסייעין למי שבא להיטרה, הוא דווקא בכך שאומרים לו המתין!

להמתין זה לא לחדול, להמתין זה להתחיל כל דבר במידה וצמצום, פסיעה קטנה ועוד פסיעה קטנה. לא לנסות לקפוץ למים בבת אחת מיד בהתחלה, אלא קודם כל לשחות במים הרדודים, ולאט לאט להתרגל עד שלבד תמצא את עצמך עמוק בתוך ים החכמה.

הצעד הראשון והחשוב יותר מכל עצה והסבר, הוא פשוט קביעות זמן. לקבוע זמן [עדיף יומיומי] ללימוד התורה, בלי זה כמעט בלתי אפשרי ללכת עם תורה. אפשר חצי שעה ועדיף יותר, אפשר לבד אבל עדיף עם חברותא כך המחויבות גדולת.

בחודש הראשון בפרט בתורה כה ארוכה כדאי להתחיל עם שני שלבים, אחר כך יבואו שלבים נוספים. אי"ה בעוד חודש נכתוב כאן שוב כיצד להמשיך ולהתקדם.

השלב הראשון הוא היכרות יסודית של התורה בבקיאות, לעבור על כל התורה לפחות חמש פעמים, לא צריך להבין כל מושג מהו, לא צריך להבין בכל דבר 'למה', אבל חשוב לדעת 'מה כתוב'.

מפעם לפעם כדאי ללמוד יותר לאט ויותר יסודי, כדאי לתמצת את הדברים בעל פה ולסכם את מהלך התורה בכתב סעיף אחרי סעיף, עד שתרגיש שאתה מכיר היטב את עיקרי התורה ואת מהלך הדברים.

יתכן מאוד שאצל חלק מהלומדים השלב הזה בעצמו יארוך חודש ואפילו יותר וזה מובן ואפילו מצוין, אין צורך לדלג מיד לשלב השני. אבל בכל אופן אם תרגיש אז שאתה מסוגל להתקדם הלאה, תוכל להמשיך לשלב הבא.

השלב השני הוא לקחת דף ועט ולרשום את השאלות שעולות תוך כדי הלימוד והעיון, מומלץ להתמקד בשלב הראשון בשאלות מהותיות יותר מאשר שאלות שעוסקות בפרטים.

בעזרת ה' בעלון הבא נבאר כמה סוגי שאלות יש, ובאלו מתוכם כדאי להתמקד בתחילת הלימוד.

לדקדק בלשונו

קשרי התורה הטמונים בדקדוקי לשונותיו

מבט אל פנימיותו של הכלל השני - לדקדק בלשונו

לרגל תחילת לימוד התורה הזמנית החדשה תורה נ"ו יובים הביכורים, אנו מקדישים הפעם את המדור להתחנות ודקדוק אחר מהותו ועניינו של מדור זה בעצמו - 'לדקדק בלשונו'.

היסוד שעליו מושתת המדור הוא הכלל השני מהח"י כללים, שם כותב ראב"ן על פי הקדמות מדברי מוהרנ"ת בשם רבינו בעצמו, שיש לדקדק בדבריו כמו שמדקדקים במקרא.

כי אם אנו אכן מדקדקים בדבריו של רבינו כמו במקרא, כשנבחין בלשונות זהים בשני מקומות שונים ברחבי התורה, אזי אף על פי שבמבט ראשון ואפילו שני יראה

לנו שאין ביניהם כל קשר וחיבור, עם כל זה מעצם העובדה שרבינו בחר לנקוט בשניהם את אותו מטבע לשון, נבין בהכרח שיש לכך סיבה נסתרת הנובעת מהקשר ששורר בין שני המושגים הרחוקים הללו.

אך כמובן אסור לנו להסתמך רק על הדקדוק הלשוני. הדקדוק בלשונו הקדושה של רבינו נועד רק בכדי לגלות ולרמז לנו על אותו קשר נסתר, וברגע שהוא נגלה בפנינו מוטל עלינו לנסות להבין עד מקום שידינו מגעת כיצד לא רק הלשון זהה אלא גם מהותם של שני המושגים זהה, ואיך בנקודה מסוימת הם גם משלימים זה את זה.

במבט מעמיק יותר ניתן לומר שכלל זה [-ככל הכללים] נועד בכדי לסייע לכלל הראשון 'מיניה וביה' במלאכתו, שכן כאמור הדקדוק הלשוני נועד רק בכדי להצביע בפנינו על נקודות הדרושות הבנה ועיון, אולם מי שעל

פיו יישק כל דבר והוא יתווה את הדרך על פי אלו הקדמות לחפש ובאלו כלים להשתמש בשלב הבדיקה והדרישה אחר ההסבר האמיתי לחידה זו - זהו הכלל הראשון 'מיניה וביה', כי כל פירוש או הסבר בתורה ייצא ויבוא רק מתוך התורה הזו בעצמה.

אנשים רבים לא רואים את עצמם כאנשי דקדוק, ומשום כך מתקשים להתחבר לכלל ה'לדקדק בלשונו'. אולם גם הם כאשר ישכילו להבין שמהותו של הכלל השני רחבה ועמוקה בהרבה מאותו דקדוק לשוני שנועד רק בכדי ליישר ולסלול את הדרך בפני הכלל הראשון 'מיניה וביה' - מיד יקבל הכלל הזה חיות חדשה בעיניהם וגם הם ירצו ויחפצו ללכת לאורו וללמוד איתו את התורות - להחיות את הח"י כללים.

ועכשיו...

בשבוע שעבר זכינו כולנו להתחיל ללמוד את התורה הזמנית החדשה - תורה נ"ו קמא 'וביום הביכורים'.

ועכשיו כל ההתחלות... מתחילים מעכשיו להתחדש בעצה הנוראה של רבינו, העצה המטרתה מכל הכתמים - ללכת, לחדש ולעין בתורתו בעיון גדול וחזק אך שווה לכל נפש.

כולנו יכולים! כולנו מסוגלים! וכולנו לא מוותרים על ההזדמנות הזו ומצטרפים עכשיו ללגיזנו של מלך.

הדרכה לעיון והליכה עם התורה

לרגל תחילת לימוד התורה הזמנית החדשה, ומאחר ולומדים רבים לא הספיקו עדיין להיכנס לעומק התורה, הקדשנו הפעם מדורים רבים בעלון לנושא ההליכה עם התורה בעיון, מתוך התמקדות בהסבר והדרכה על השלב שבו אנו נמצאים כעת - הכרת מבנה התורה בבקיאות. אתם מוזמנים לעיין בהם ולמצוא נחת.

חמש שעות של ליקוטי מוהר"ן

לרגל תחילת לימוד תורה נ"ו על מנת להיכנס כראוי לעומקה של תורה ארוכה ורחבה כזו, התעוררו בחורי חבורת 'לטייל בתורתו' בישיבת חיי משה לערוך סדר 'חמש שעות רצופות' כנהוג בכמה מקומות בימי השובבי"ם, אולם הפעם חמש שעות רצופות של לימוד התורה הזמנית בליקוטי מוהר"ן.

במהלך חמש השעות היקרות הללו זכו הבחורים להקיף את התורה מספר פעמים בבקיאות הכירו את מבנה התורה והכניסו את ראשם ורובם לעמקה, ובעיקר זכו לטעום טעם של תענוג עילאי וחיבור עמוק לתורה.

לאחר הלימוד ירדו הבחורים להתבודד ביער ירושלים, לעשות מתורות תפילות ולשפוך שיח שיוזכו להתחבר לתורה וללכת עימה בעיון גדול וחזק.

הבחורים יצאו מן הסדר כשהם מבטיחים לעצמם שזו לא תהיה הפעם האחרונה, ובקרום ממש א"ה יערך סדר כזה שוב.

השאלה השבועית

היחס בין ה'אתגליא' ל'אתכסיא' בדברי רבינו בתורה מוקשה מאוד וטעון ביאור גם על פי פשוטו, האם יתכן שישמשו וימשלו יחד, או שמא הם חולקים זה על זה ובמקום שיש 'אתגליא' אין 'אתכסיא'?

ובעיקר כאשר רבינו נותן דוגמאות לדבריו לכל אורך התורה, יש להבין היכן הוא מדבר על ה'אתגליא' והיכן על ה'אתכסיא' ושמא בכלל על שניהם יחד?

ניתן להשיב בקו 'לסלסל בתורתו' ובכתב למדור 'אז נדברו'

לכבוד מערכת העלון הנפלא 'לטייל' שלום וברכה. רציתי לכתוב לכם בנושא חשוב מאוד, ולבקש ממכם לפרסם אותו בעלון.

בתקופה האחרונה שמת לי לב שהתחלתם להתעסק הרבה עם הח"י כללים. וקשה לי מאד עם הנקודה הזו, אני רק רואה את המילה "כללים" ורוצה לסגור את העלון...

ואני לא היחיד! יש הרבה אנשים שלא מסוגלים לחשוב על סוג הלימוד הזה, והסיבה העיקרית היא שעד היום אלו שהתעסקו עם הח"י כללים עשו את זה בצורה כבדה ומסובכת ושאניה נגישה כלל לכל אחד...

אני מבין שאתם מסתכלים ומתעסקים עם הח"י כללים בצורה שונה, צורה נעימה ומשוררת. צורה שמאפשרת חיבור ששווה ותורם לכל נפש.

ואני שואל את עצמי למה שלא תפתחו את הכיוון הזה בעלון? למה שלא תשקיעו בזה יותר?

לעניות דעתי זה אחד הנושאים החשובים ביותר הלוקה בחסר גדול, והרבה אנשים מחכים למישהו שיסיר את הכפפה וייקח את העניין הרגיש הזה על עצמו.

בתקווה לשינוי במהרה נחמן ל. ירושלים

תגובת המערכת:

ראשית כל, יישר כח על האומץ לומר את הדברים הללו שהרבה אנשים מנסים אולי להתעלם מהם, אכן, דברך נכונים מאוד וכבר הגיעו לשלחן המערכת פניות רבות בעניין.

למעשה אנו שוקדים רבות על העניין הזה בכמה מישורים, ואנו מקווים שבקרוב ממש נוכל להביא לציבור ההולכים עם התורה, בשורה של ממש בכל העניין של הכללים והמסתפק.

לכבוד מערכת העלון הנכבד 'לטייל בתורתו'. קודם כל רציתי להודות לכם על העלון הנפלא, המדורים העשירים והתוכן הממוקד שתורם לי הרבה בעבודת ד'.

רציתי לשאול על נקודה רגישה אבל חשובה מאד, שמאגרת אותי ועוד הרבה אנשים.

יש הרגשה כזו בעלון, בפרט במדורים של ההדרכה איך ללמוד ליקו"מ, שאתם קובעים לכולם עובדה מה ללמוד, מתי כמה ואיך, באיזה צורה וכו' וכו'.

מה אני אגיד לכם, לפעמים אני מרגיש שאני צריך משהו אחר, סדר אחר, צורה אחרת של לימוד. ואולי בכלל העניין שלי עכשיו זה לא ללמוד ליקו"מ בעיון אלא רק בבקיאות וכו' וכו'.

אבל כשאני קורא את העלון נדמה לי שכנראה שאני הוא הטועה ורק מה שאתם אומרים זו הדרך הנכונה.

האם זה נכון לחשוב ככה?

אשמח אם תענו לי תשובה בהקדם, כי בעיניי זו שאלת רבים.

יישר כוח על פעלכם הרב ישראל ח. ביתר עילית

תגובת המערכת:

לכבוד השואל היקר.

אכן, נגעת בסוגיה עדינה ורגישה מאוד. סוגיה מהותית שמשליכה על עניינים רבים מאוד בחיים ובעבודת ה' [ראה בדבריו של מוהר"ת בליקו"ה בכמה מקומות בעניין רשות הרבים ורשות היחיד וכו'].

מאחר ושאלתך היא באמת שאלת רבים, ואין ספק שרבים הם השואלים את עצמם מפעם לפעם את השאלה הזו, נרחיב מעט את הדיבור להשיב תשובה לשאלה זו בכל הנוגע לעניינינו - דהיינו ההליכה עם התורות בכלל, ועלון 'לטייל' בפרט.

כשאנו באים לענות תשובה לשאלה מעין זו יש לחלק את התשובה לשתיים: דברינו בעניין עצם ההליכה והלימוד של תורות רבינו בעיון, ודברינו בהדרכה יותר פרטנית כיצד ואיך ללמוד ליקו"מ בעיון, שגם זה מתחלק לשתיים כפי שנבאר.

אין ספק שבכל הנוגע לעצם ההליכה עם תורותינו של רבינו בעיון, בזה אין כלל במה להסתפק, אלו הם שיחות מפורשות בהם רבינו מזהיר אותנו מאוד ללכת תמיד עם התורות שלו בעיון גדול וחזק.

כמובן שאין לחץ ולא כפייה, אבל כן יש כאן התמסרות מאוד גדולה של כל אחד מאיתנו לעניין הנשגב הזה שהוא מהחשובים ביותר מבחינת רבינו ורבי נתן.

ובמשבצת הזו, כל שאלה בסגנון של 'אני מרגיש שהעניין שלי זה לימוד בבקיאות ולא בעיון', זוהי שאלה שמיועדת לרבינו ורבי נתן לא אלינו. אנחנו רק מצטטים מהמקור ומשתדלים לסייע למי שרוצה להיות חלק מהמעגל הזה של העיון וההליכה עם תורה.

כעת, בנוגע לעצם דרך הלימוד בעיון, שוב, גם כאן אין לנו שום המצאות. ישנה את הדרך שסלל רב"נ ביגיעה עצומה ובמסירות נפש מתוך דברי רבינו ומוהר"ת ואותם הוא חקק בתחילת ספרו תחת הכותרת ח"י כללים, כשהעיקר שבהם הוא הכלל הראשון 'מיניה וביה'.

ובזה האמת עד לעצמו, מאות ואלפים מעידים על טעם חדש ונפלא שהם מעולם לא טעמו בתורות של רבינו. לא צריך לזה ראיות, פשוט מרגישים איך רבינו ח' ומחיה את הנפשות שלנו בכל יום ובכל פעם מחדש כשאנו לומדים את התורות שלו.

מה שנשאר רלוונטי בשאלתך זה רק ההתמודדות שלך עם סדרי הלימוד והמסלולים שאנו קובעים - בחודש הראשון כך ואח"כ אחרת וכו'.

אז דבר ראשון חשוב להדגיש שאנחנו בשום אופן לא קובעים, אנחנו רק ממליצים. וגם זה לא על דעת עצמינו אלא מתוך ניסיונם של אנשים רבים שעשו כך והועיל להם, ואנו מוזינים גם אותך לנסות להתחבר ולקבל תועלת.

כמובן, שאם אתה מרגיש שהצורה הזו לא טובה בשבילך ואתה מעוניין לחלק את תקופת ההליכה שלך עם התורה דווקא בצורה אחרת, אתה מוזמן בשמחה לעשות זאת. אחרי הכל אתה יודע ומרגיש מה הכי טוב בשבילך, ואין ספק שיש לרבינו נחת רוח גדולה מכל מי שלומד את התורות שלו בעיון בכל צורה שתהיה.

אנחנו כאן רק בכדי לעזור לכוון, ולהביא את הניסיון של הציבור לכל אחד.

בהצלחה גדולה ומרובה!